1910. XLII. évfolyam. 216. szám. Csütörtök október 6.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Piac-utca 12, Egyház-tér felől. Telefon **330.**

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva: Egész évre . 12.– kor. Negyedévre . . 3.– kor. Félévre . . . . 6.– kor. Egy hóra . . . 1.– kor. Egyes szám ára **4** fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve: Egész évre . 18.– kor. Negyedévre . . 4.50 kor. Félévre . . . . 9.– kor. Egy hóra . . . 1.50 kor. Egyes szám ára **6** fillér.

Hirdetések felvétetnek kiadóhivatalban Egyház-tér:tér és a Horovitz Zsigmond papirüzletében Piac-utca 12. – Telefon : 330.

Október 6.

Siró fájdalom zug ki az őszi, hervadt levelek közül. Temetői sötét hangulat üli meg ezt a napot és mi temetői gyászszal, borus lélekkel ülünk gyászünnepet. Hatvanegy éves igazságtalanság keserüsége szorul, tör fölfelé bennünk s a bitófák letaposott helye körül fölzokog egy meggyalázott nemzet soha el nem muló fájdalma.

Az aradi határ ekeszántotta rögein Magyarország népe zarándokol végig a nemzeti gyász szomoru napján, hogy a magyar hazaszeretet, a népszabadság és a nemzetet fölszabaditó demokráciai tizenhárom vértanujának szégyenletesen kicsi emlékköve a kegyelet lángjánál egy napra fölmelegitse a folyton hidegülő, kihülő hazaszeretetet.

A hazaszeretetet, amelynek kétségbe kell esnie a mai Magyarország, a mostan élő nemzet állapotán. Kétségbe kell esnie azon, hogy miért omlott a vér, miért engedte a hatalmas Isten megtörténni hatvanegy év előtt, hogy annyi szent életet oltson ki a pribék — hiába Mert Magyarország népe ma sem független, nem szabad, kormánya szolgája Bécsnek, rendi uralmat teremtenek oligarchái s a nemzet java részét kiszoritják onnan, ahova véres csatákon át akarták vinni a vértanuk s amelynek igazságát mártir halállal pecsételték meg, Az alkotmányos Magyarország még nincs meg sem itt benn, sem ott künn nem ösmerik. Itt benn, pénzenszedett parlamentet válogatott össze a megtévesztett, a meggyalázott része a nemzetnek, oda künn pedig parancsolnak nekünk.

Nem ezért haltak meg, nem azért mentek a gyilkos golyó elé, a disztelen bitófa alá, hogy hatvanegy esztendő mulva ujra ott legyen a nemzet, ahol volt a gyilkosság pillanatában.

Ti vértanu-szentek, akiknek emlékéhez elzarándokol most Magyarország népe igaz érzésből és ünnepi disz okából, szellemetek lebegje körül Magyarországotok népét, öntsön bele még egyszer hazaszeretetet és erőt, hogy a ti igazságtok igazság legyen végre, hogy szabad legyen a magyar és független. És legyen az az egész nemzet.

A választójogi liga nálunk.

Irta **Dr Juhász Nagy Sándor.**

Az általános, egyenlő és titkos választójog országos ligája a jövő vasárnap népgyülést tart Debrecenben. A népgyülésen természetesen részt fognak venni az általános választójognak összes hivei.

A debreceni függetlenségi és 48-as párt teljes erejéből támogatja – mint az általános választójog melletti minden mozgalmat – ezt a népgyülést is. A párt hivei közül számosan tagjai a népgyülést rendező ligának és aláirták a népgyülést összehivó felhivást. De azok is, kik elvi okból a ligába be nem léptünk és a felhivást alá nem irtuk, éppen olyan mértékben támogatjuk ez üdvös mozgalmat, mely a függetlenségi párt egyik legfontosabb

HRABÉCZY Fest, Mos, Tisztit.

Október 6.

Két ünnepe van csak igazán a magyarságnak. Ez március 15-ike és október 6-ika. Az öröm és a szomoruság ünnepe. Kelő tavasszal az egyik, beteg ősszel a másik. — Véletlen, de mégis csodálatos összetalálkozása a sorsnak az idővel. Szimbolizálja szinte a történetünket.

Igazán, mindig ez volt s mindig ez a magyarság élete lefolyása: a márciusi ifjak fényes idusától — a sötét világosig, az aradi októberig. Ez az a két szélső pólus, e között hullámzott és hullámozik egyre a sorsunk jó napokban, rossz napokban egyaránt. Sok apró márciusunk és sok apró októberünk volt nekünk már azóta is. De ez a március és az az október volt a legnagyobb.

*

Emlékezzünk.

1849 ősze. — Ernyedtség, lemondás az országban mindenfelé. Már csak Komárom bástyáin lobog Klapka diadalmas zászlója. Az sem sokáig. A muszka áradat szennyes hullámaival végighömpölygi és szennyezi az országot. Nyomában a romlás, a dögvész. Ez a hadjárat a tatár és a török betöréshez méltán hozzásorakozó barbár, utolsó barbár invázió hazánkban. És eljött végül a szerencsétlen Világos, a teljes megtörés, a teljes meghódolás is. De ennyivel nem volt kimeritve és befejezve a „pacifikálása a zabolátlan országnak".

Mint a hullamadarak a kész prédára, ugy jöttek, ugy csaptak most az országra a bosszuálló hatalom vak eszközei, hóhérai. Jött a nagy Haynau, a császár nevében. Itéletet mondani elevenek és holtak fölött.

*

Rendőrkémes rémuralmának célja csupán a vér, a véres bosszu volt. A legjobbakra vérpad, börtön s legjobb esetben számkivetés várt.

Igy lett október 6-ika a borzalmak, embertelenségek napja.

Pesten, az Ujépületben, kötéláltali halálra itélték az első magyar miniszterelnököt, Gróf Batthyány Lajost, mint felségsértőt. De nem hajtották végre rajta. Nemes lelke irtózott a szégyenteljes halálnemtől s öngyilkosságot kisérelt meg. A sulyosan sebesültet aztán golyóval végezték ki, mindenkinek szörnyűségére. Ilyen kegyetlen megtorlásban senki nem hitt.

Az elbukott eszmének, a szabadságnak ő volt első nagy vértanuja. Az ő vére öntözte s táplálta annak először majdan ujonnan kinyitó virágát.

*

Borzalmasabb kegyetlenség rémtettei estek azonban ugyanezen a napon Aradon. Az aradi várban, az aradi vár börtöneiben tizennégy magyar tábornok állt a halál előtt. Tizennégy tábornok, a magyar sereg eleje, disze.

Ugyan egynek a lelkére máris ráborult az örök éjszakának homálya. Egyikük ugyanis, Lenkey, a kiállott izgalmak hatása alatt, melyek a nagy pusztulás látásából támadtak, megőrült. Ő elkerülte a halált, de a többi, a tizenhárom, mind odakerült a magyar Golgotára. Egymás után ölte meg őket a bosszuállás. Négyük halt meg csupán hozzájuk méltó halállal, a többit akasztófával gyalázta meg.

*

Lázár Vilmos, Dessewfy Aristid, Schweidel József és Kiss Ernő voltak elsők a halálban. Az aradi vár fala alatt végezték ki őket. Egyikük, Kiss, aki nem hagyta szemét se bekötni, hanem szembenézett a halállal: mig három társa holtan elbukott: a sortüz után is térdepelve maradt és csak egy ujabb lövés oltotta ki életét.

A többi kilencet pedig kivitték a Maros partjára. A legszégyenteljesebb halálra. Szörnyü golgotai jelenet volt ez. Egymástól bucsuztak a közös utra menő bajtársak. Mig utoljára csupán Vécsey maradt meg. Végig kellett néznie és végig szenvednie a többi hősnek halálát. Neki már nem volt kitől bucsut ven-

Központi Cipő és Kalap nagyáruház
Debreczen, Piac-utca 41. A Főtőzsdével éppen szemben.
Alapittatott 1899. Megyei telefon 435. szám.
Ajánlja a közelgő őszi idényre cikkeit a legjutányosabb árak mellett. tünő olcsó árak mellett.
férfi-, fiu- és gyermek cipőit kalapok, sapkák és más uri divat a leggondosabban, a legjobb anyagbó készitve, már rendelkezésre állnak, fe egyedüli elárusitó helye. – KÖZPONT cim retessék figyelni!
Iskola cipők
„Lábüdv cipők"
Képes Árjegyzék kivánatra abárhov ingyen és bérmentve.

programmpontjának a megvalósitására irányul.

Elérkezett az ideje az általános választójog melletti agitációnak. Ebben a csak most meginduló nagy mozgalomban a függetlenségi és 48-as párt kötelessége lesz a vezetőszerepet elvállalni, mert mig az országgyülésen kivül az általános választójog összes hivei pártkülönbség nélkül együtt munkálkodhatnak, addig éppen a döntő ütközőponton, bent a parlamentben a függetlenségi képviselők csaknem teljesen magukra hagyatva, egyedül lesznek kénylelenek megvivni az elhatározó harcot.

Elérkezett az ideje annak is, hogy minden függetlenségi ember álljon ide az általános választójog zászlaja alá.

Az általános választójogot, mint eszményt, elvileg mindenkinek helyeselnie kell. A gyakorlati okokból ellenzőket pedig győzze meg már végre annak a megértése, hogy az általános választójog mindent előbb-utóbb magával ragadó, hatalmasan előrenyomuló koreszméje előtt sem elbujni, sem annak ellenállni nem lehet.

A függetlenségi és 48-as polgárság lássa be azt, hogy a mostani eltespedt, korhadt, romlott, züllött állapotokból csak az általános választójoggal járó nagy fellendülés és megujhodás képes az országot kiszakitani és a függetlenség felé előre segitni. Hadd jöjjön tehat az a megujhodás.

A függetlenségi pártra az általános választójog melletti küzdelemben és még inkább a nagy reform megvalósulása utáni ujjá alakulása, döntő szerep és mérhetetlen nagy kötelesség várakozik. Midőn az általános választójogért megkezdjük a küzdelmet, mindenekelőtt ezt a nagy hivatást kell megértenünk.

Az általános választójognak vannak tulzó pesszimistái és optimistái. Az előbbiek mindentől félnek, az utóbbiak mindent a legrózsásabb szinben látnak. Egyik felfogásnak sincs igaza. Mert ha nincs is ok alaptalan rettegésekre, de másrészt tény az, hogy e nagy alapvető reform keresztül vitele a társadalom erős megrázkódtatásával jár. Az tehát itt az államférfiui feladat, hogy a reform megvalósitása után, a még meg nem ülepedett, forrongó uj társadalmi rétegek helyes irányba terelessenek.

Van egy nagy baj az általános választójog behozatalánál. Ezt be kell ismerni és ezzel számolni kell. Ez a nagy baj az, hogy a választójog kiterjesztését egyszerre és rohamosan kell keresztülvinni.

Bünös szükkeblü politikát üztek a kiegyezés óta az összes magyar kormányok. Az 1874-ben megcsinált választói törvényt 36 év óta nem fejlesztették tovább. Itt zörgetett az ajtónkon az általános választójog koreszméje.

Nem terjesztették ki még sem fokozatosan a választói jogosultságot, pedig ez a mostani választói rendszer, a cenzus nagy mérvü egyenlőtlensége és a választókerületek botrányosan aránytalan beosztása miatt, felháboritóan, vérlázitóan igazságtalan.

A magyar kormányok büne az oka, hogy most már nehéz az általános választójog megalkotása. Ellenben például Ausztriában, 1907-ben rövid idő alatt be lehetett hozni az általános választójogot, mert az osztrákok a választói jogosultságot fokozatosan folyton szélesitették és már 1907. év előtt is legalább az 5-ik választói curiában, a parlament 72 tagját az általános választójog szerint választották. Itt tehát nem kellett egyebet tenni, csak eltörölni az 5 curiás beosztást és kimondani, hogy ezentul az összes képviselőket a volt 5-ik curiának tagjai választják. Meg volt az általános választójog.

Nálunk azonban a fokozatosság hiányzik. Olyanforma helyzetben vagyunk, mint Franciaország 1848 előtt, midőn az általános választójogot egy fél századik tartó elnyomás után, egyszerre forradalom által szerezte meg a nép. Lajos Fülöp, a polgár király csak a felső polgári társadalomra támaszkodott és a választójog fokozatos kiterjesztésének makacsul ellenszegül. Ugy hogy az éppen e miatt kitört forradalom után 1848-ban a választók száma egyszerre 250,000-ről 10 millióra emelkedett.

Az ilyen rohamos átalakulás azután zavart, ingadozást és bizonytalanságot okozhat. Igy Franciaországban 1848-ban az általános választójog első alkalmazása mellett köztársasági parlamentet választott a nép. Nehány hónap mulva ugyanazok a szavazók az uj köztársaság elnökévé Bonaparte Lajos Napoleon herceget választották, a ki a nagy Napoleon császár örököseként szerepelt. A császárságra törekvő elnök kormánya alatt, ismét alig pár hó mulva, az uj választásnál, Bourbonista és Orleanista király-párti többséget küldött az országgyülésbe ugyanaz a nép. Végre rövid idő mulva a népszavazás milliókra menő többséggel erősitette meg III. Napoleonnak császárrá nyilvánitatását.

Hogy az általános választójog átmenetek nélküli behozatala esetén, a fegyelmezetlen és gyakorlatlan tömegek eltévedéseit elkerüljük, erős nemzeti közszellemet kell teremteni. Az általános választójog behozatala esetére éppen ez lesz a függetlenségi párt hivatása.

A reform fokozatos kiépitésére rendelt időt eltékozolták az eddigi kormányok. Az általános választójogot többé nem lehet utjában megállitani, De nem is akarjuk, mert hiszen csakis ettől várhatjuk a magyar nemzeti politika megizmosodását.

De ha ez igy van, akkor álljon talpra ám a függetlenségi párt! Legelőször is, az általános választójog melletti akcióval párhuzamosan, egyesiteni kell az ország összes nemzeti szellemtől áthatott elemeit a függetlenségi lobogó alá. Egy egységes, erős függetlenségi párt képes lesz olyan szilárd nemzeti közszellemet teremteni, amely játszva ellensulyozhatja a rohamos átalakulás minden zavarait.

De e feladatra csakis egyedül a függetlenségi eszme pártja hivatott. Ez a párt tud adni egyedül minden népréteget egyesitő hatalmas politikai ideált: az állami függetlenségi eszméjét, mely köré, mint megingathatlan szilárd pont köré kijegecesedhetik a hullámzó, forrongó uj társadalom. És ez a párt e mellett tud adni kézzelfogható, reális programmot is, ugymint 1. a már most is programmjában levő, de teljes kidolgozásra váró szociális programmot és 2. az államgazdasági felszabaditásának, legelsősorban az 1917-ben felállitandó önálló vámterületnek programmját.

Ilyen szilárd nemzeti közszellem teremtésével az uj néprétegeket a függetlenségi eszme köré tömöriteni; ez lesz a függetlenségi párt szerepe.

Ezzel a gondolattal kell bele mennünk az általános választójog melletti harcba és ennek reményében veszünk részt az általános választójog melletti debreceni népgyülésen is.

---

nie. Hanem odament a már kiszenvedett Damjanichhoz, a vörössapkás zászlóalj hős tábornokához s utolsó bucsujaképen megcsókolta kezét . . .

*

Igy ment a halálba az a tizenhárom. Igy mentek a halálba, hogy a megsemmisülésből mint örökkön élő legendahősök támadjanak föl.

Hogy a magyar égen azután örökké ott tündököljön hirük-nevük fényes csillaga. Ma már velünk élnek, ismerjük egytől-egyig s kegyelettel emlegetjük mindannyiuk nevét. Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewfy Aristid, Kiss Ernő, Knezics Károly, Lahnet György, Lázár Vilmos, Nagy Sándor, Pöltenberg Aurél, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Sándor és Leiningen Westerburg Károly gróf nevei mindig dicső emlékü nevek, mert ők lettek vértanu voltukkal a magyarság erkölcsi megváltói. S azóta lett magyar Golgotává az aradi föld. — „Az ősök — irta egyszer Kossuth — keresztet iktattak államcimerébe e vérrel szerzett hazánknak. Arad, ez a magyar Golgota, legyen a honszabadság martirjainak halálával megszentelt földjének minden porszme termékeny honszeretetben, hogy a polgárerények törekvése által igazoltassék a magyar szabadság diadalában, amint a hit kitüzése által igazolva lett a keresztény vallás diadalában, hogy a kereszt a föltámadás jelvénye."

*

Igen, az ő halálos bitófájuk a megváltás és a föltámadás szimboluma. Vértanuságuk a mi megváltásunk. Elborzadt és megdöbbent a müvelt világ az aradi borzalmasságok képein, melyeket egy müvelt hatalom barbársága követett el rajtunk. És felénk fordult a müvelt világ rokonszenve.

A német költő a leggyászosabb év októberében im rajongó és fájó szivvel emlékezik meg a magyarságról. Ha hallja a magyar nevet: német keble csak ugy duzzad a lelkesedéstől. A maga nagy nemzeti hőseinek, a biebelungoknak látja végzetét a világharcot vivott magyar hőseinek végzetében. Mert egy a sorsuk mondja — csupán a nevek mások; s az már öröktől fogva örök törvény, hogy a hősnek a „barbár, vad hatalommal szemben" el kell buknia.

*

Bennünket is tanitson és emeljen örök keserüségre szomoritó példájuk. És lelkesitsen zordonságával, hogy hinni tudjunk. Hogy lelkünk, reménységünk, akaratunk legyen olyan, mint Athenae zöld berke, mit barbár kezek fölégethetnek: a következő nap kizöldül ujra. S igy teremtsünk a magyar októberből magyar márciust.

—s—s.

Legelegánsabb férfi ruhákat készit, szolid árakért
SZABÓ LÁSZLÓ férfi szabó. Debrecen, Széchenyi-utcza 1. szám alatt

Fölterjesztés önkéntes iskola érdekében.

A városi közigazgatási bizottság ülése.

Hetek óta több izben foglalkoztunk azzal, hogy a debreceni önkéntes iskolát elviszik Debrecenből és áthelyezik Fehértemplomra. A sérelmes intézkedésről ma a közigazgatási bizottságban is szó volt. Szóvá tette a szégyenletes dolgot Fejér Ferenc bizottsági tag, aki kemény szavakkal ítélte el ez intézkedést, amelyben Debrecen városa ellen irányzott tendenciózus támadást lát. Katonai ügyekben — valóban nem első eset ez a mostani s határozottan azt kell látni a hadvezetőség intézkedéseiből, hogy mindezek Debrecen ellen irányulnak.

Fejér Ferenc dr az ülés elején szólalt föl. Elmondta, hogy a lapokból értesült arról, hogy a debreceni önkéntes iskolát Fehértemplomra helyezték át. Ebben nem csak az a tendencia nyilvánul meg ujabban, mely már katonai ügyekben sok kellemetlenséget okozott Debrecen városának, hanem ez nagy sérelem Debrecen polgárságára is. Ezt az ujabb sérelmet eltürni nem lehet és nem szabad, intézkedni kell tehát, hogy ezt a rendelkezést változtassák meg.

A közigazgatási bizottság Szabó Kálmán tanácsnok fölszólalása után Fejér Ferenc dr indítványára kimondta, hogy föliratot intéz a miniszterhez és kérni fogja, hogy az önkéntes iskolát hagyják meg Debrecenben.

A polgármester jelentése.

September hóban a rendőrség letartóztatott méhmagzat elhajtás büntettéért 1, lopásért 2, rendőrkihágásért 217 egyént, az ügyészségnek átadott 3, rendőrileg büntetett 217 egyént. A városról eltoloncoltak 26, a városon keresztül toloncoltak 53, kényszerutlevéllel kiutasitottak 40 egyént. A rendőrfőkapitány, mint elsőfoku iparhatóság 51 ipartigazolványt adott, melyekért 730 korona folyt be ipariskolai célokra. Kiadtak még 74 munkakönyvet. A katonai létszám volt: közös hadseregbeli 956 ember, 345 ló, honvédségi 876 ember 404 ló. Mint átkelő beszállásoltatott 1 tábornok, 4 törzstiszt, 14 főtiszt. A középitkezésekre vonatkozólag jelenti a polgármester, hogy a csatornahálózat és a villamos vasut épitése folyamatban van.

Közegészségügy.

Szeptemberben a közegészségügyi viszonyok javultak, a halálozás és a bélhurutban való megbetegedések csökkentek; szaporodtak a tifuszesetek. A kanyaró 3, a vörheny 22, a roncsoló toroklob 4, a szamárhurut 12, a hastifusz 23, a fültőmirigylob 1, gyermekágyi láz 1, vérhas 1, a trachoma 1 esetben lépett föl. Halállal végződött 2 tifusz, 1—1 kanyaró, torokgyik, vérhas és gyermekágyi láz esetében.

Előfordult 2 koleragyanus eset, de negativ eredménnyel.

A naponkint eszközölt piacvizsgálatok eredményesek voltak, mert mig a hónap elején tömeges elkobzások és feljelentések történtek, a hónap vége felé ezek lassankint megszüntek.

Világosan észre vehető, hogy az élelmiszerárusitók fokozatosan alkalmazkodnak a szigoru vizsgálatok kivánalmaihoz.

A város köztisztasága sokat javult, mióta a rendőrség gyakrabban feljárják a házakat. A szemét eltakaritás még mindig sok kifogás alá esik.

Utépités.

September havában a debrecen—tokaji törvényhatósági ut városi szakaszán a kőpálya elkészült, a debrecen—nyiradonyi törvényhatósági uton a kőszállitási munka folyamatban van.

Adózás.

Ternovszky Alajos pénzügyigazgató jelentése szerint az elmult hónapban befizettek állami egyenes adóban 232.308 koronát, hadmentességi dijban 543 koronát, bélyegjövedékben 46.499 koronát, jogilletékben 117.846 koronát, dohányjövedékben 113.548 koronát, fogyasztási és italadóban 125.833 koronát. A pénzügyigazgató 1, a miniszterium 2 esetben engedélyezett fizetési halasztást. Az állami adóban befolyt összeg 131,056 koronával több az idén, mint tavaly.

Állategészségügy.

Az elmult september hónap folyamán a ragadós állati megbetegedések közül csupán a veszettséget észlelték a III. állategészségügyi körzetben. Az állategészségügyi viszonyok általában véve igen kedvezőek, amenynyiben ez idő szerint csupán a III. és VII. állategészségügyi körzet fertőzött veszettséggel és az I—II. körzet szórványosan sertésvészszel.

Jelenlevők.

Az ülésen Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt jelen voltak Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző, Magoss György dr főügyész, Bészler Károly árvaszéki elnök, Szabó Kálmán tanácsnok, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Ternovszky Alajos pénzügyigazgató, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, Tüdős Kálmán dr főorvos, Reitz János főállatorvos, Borsos József tb főmérnök, Csanak János, Tüdős János, dr Szilágyi Imre, Rickl Antal, Tóth István, Márk Endre, Fejér Ferenc dr, Zöld József jegyző.

A hamis termésbecslések.

A képviselőház ülése.

A Ház mai ülésén választotta meg a delegátusokat. Az ülés iránt kevés érdeklődést mutattak a képviselők. A magyar politika ugyanis megint Bécsben dől el, ahol most öt magyar miniszter tanyázik.

Jelentések és delegáció választás.

Berzeviczy Albert házelnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést. A kormány részéről Hieronymi Károly és Zichy János gróf vannak jelen.

Elnök jelenti, hogy Okolicsányi László bejelentette neki védő bizottsági tagságáról való lemondását. Bemutatja a főrendiház átiratát, mely a megválasztott delegátusok névsorát közli.

Kenedi Géza az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti be a képviselőháznak, Perczel Dezső és Csávossy Béla elleni perében. A ház ugyanis a darabontoknak annak idején kifizetett 36 ezer koronát az akkori házelnöktől Perczel Dezsőtől és a háznagytól Csávossy Bélától vissza akarta perelni, de a pert elvesztette. A bizottság azt javasolja, hogy a perköltségek tekintetében kössenek egyezséget. A jelentést kinyomatják és szétosztják.

Hieronimy Károly kereskedelmi miniszter a távollevő pénzügyminiszter helyett beterjeszti a folyékony gáznemű bitumenekről és kálisókról szóló törvényjavaslatokat.

Felolvassák ezután az inditvány és interpellációs könyvet, melybe Ivánka Imre a termésbecslések körüli helytelenségek, továbbá a kolera elleni védekezés körül történt mulasztások tárgyában jegyzett be sürgős interpellációt.

Következett ezután a delegátusok megválasztása.

A delegációba a Justh-párt részéről Bakonyi Samut, Batthyányi Tivadar grófot, Holló Lajost. A Kossuth-pártból Apponyi Albert grófot, Mezőssy Bélát és Sághy Gyulát választották meg.

Interpellációk.

Ezután áttértek az interpellációkra.

Serényi Béla gróf válaszában elösmeri, hogy a jelentések tul vérmesek voltak, a melyeket, a mennyiben módja volt rá ellenőriztette. A jövőben a lehetőséghez képest olyan változtatásokat fog eszközölni, hogy ilyen nagy eltérések elő ne forduljanak.

Ivánka Imre. Nem veszi tudomásul a választ, mert abban belső ellen mondások vannak. A miniszternek a gazdák érdekeit kell megvédeni, már pedig a miniszter maga elismerte, hogy a jelentések tul vérmesek.

A Ház többsége a választ tudomásul vette.

Ivánka Imre sürgősen interpellál a hamis termés becslések miatt. Kimutatja, hogy a földmivelésügyi miniszter olyan vérmes reményeket keltett optimisztikus termésbecsléseivel, hogy az árak a tőzsdén rohamosan estek. A gazdák, akik kénytelenek már juniusban előre eladni a termést, rendkivül nagy veszteséget szenvedtek, mert ezt az olcsó árt voltak kénytelenek elfogadni. Kimutatja, hogy egy évben sem volt olyan nagy az eltérés, mint az idén. Kérdi, hajlandó-e a miniszter a hibákon segiteni.

Ivánka Imre ezután a második interpellációját terjeszti elő. Kijelenti, hogy Budapestet kivéve, a kolera elleni védekezésnél mulasztások történtek.

Az interpellációt kiadták a miniszternek.

Ráth Endre és **Hegedüs** Loránt nem voltak jelen s igy interpellációjuket nem mondták el.

Polónyi Géza az 560 milliós kölcsön ügyében interpellál. Kifogásolja és szokatlannnak mondja azt, hogy egy kormány az előző kormányt ugy kipellengérezze, mint azt ez a kormány teszi a koalicióval. Az 560 milliós kölcsön oly lealázó feltételek között jött létre, melyet adatokkal kivánja megvilágitani, hogy az ország tisztán lásson. Három szempontból kivánja ezt megvilágitani. Kijelenti, hogy a kölcsönt egy pillanatig sem akarták francia tőkéből beszerezni. A franciákkal való tárgyalás csak szemfényvesztés volt, mert Lukács pénzügyminiszter jól tudta, hogy a kölcsönt a Rotschild-csoport fogja nyujtani a Hitelbank ulján, melynek Lukács pénzügyminiszter igazgatósági tagja volt közvetlen miniszterségе előtt. Egyenesen a hármas szövetséget teszi felelőssé, hogy ez a kölcsön nem jöhetett létre Ausztria segitsége nélkül. Valahányszor Magyarország egy-egy lépést akar tenni önállósága felé, a német birodalom mindig kerékkötője volt annak a hármas szövetség alapján. A francia tőke hajlandó lett volna a kölcsönt nyujtani, de vesztegetések és erkölcstelenségek nélkül. Azonban

Mindennemü ruhákat kifogástalalanul **fest és vegyileg tisztit** **Koncz József** DEBRECZEN.
Főüzlet és gyár: Arany János-utca 10. sz.
Fióküzletek: Batthány-u. 2. és Vár-u. 3. sz.

Németország ezt diplomáciai uton megakadályozta.

Szóvá teszi Lukács pénzügyminiszter kitüntetését, melyet a német császártól kapott és arra következtet, hogy a kitüntetést csakis a kölcsön lebonyolitásáért kapta. Erősen támadja a pénzügyminisztert a lealázó kölcsön megkötése miatt. Arra a következtetésre jut, hogy a választásokra elköltött kormánypénzek összefüggésben vannak ezzel a kölcsönnel.

Végül előterjeszti interpellációját, melyben kérdi, hogy hajlandó-e a pénzügyminiszter az előző kormány tárgyalásairól szóló aktákat a Ház elé terjeszteni, melyből kitünik, hogy melyek voltak azok a megalázó feltételek, melyekkel az előző kormány a benyujtásra vonatkozó igéretet a francia tőkésektől szerezte.

Az interpellációt átadták a pénzügyminiszternek.

Elnök az ülést bizonytalan időre elnapolja.

Házilag készült

férfiingek,

VALÓDI BORSALINO és ANGOL

KALAPOk,

elegáns

nyakkendők

legnagyobb választékban legolcsóbban

LENGYEL

SAMUNÁL

Piac-utca 43.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Október 6 án, csütörtökön: B) bérlet. II. Rákóczi Ferencz. Diszelőadás. Október 7-én, pénteken: C) bérlet. Kuruzsló. Október 8-án, szombaton: A) bérlet. Vasgyáros. Október 9-én, vasárnap: Kis bérlet. Obsitos.

* **Szinházi iroda hirei.** A szinházi iroda a következőket közli: **Vasgyáros.** Ohnet György több év óta nálunk elő nem adatott darabja szombaton kerül szinre uj betanulással. Bligny herceg szerepében Kelemen Pál uj tag mutatkozik be. A cimszerepet Thury Elemér adja. — **Kemény Lajos fellépte.** Kemény Lajost az igazgatóság ujból visszaszerződtette. Ma este lép fel először II. Rákócziban Irinyi Boldizsár szerepében. — **Csákó és kalap.** Naponta folynak a próbák Rösslér és Roda szellemes darabjából, melynek szinpadikiállitása nem kis feladatot ró a rendezőre. Az érdekes előadás premierjét az igazgatóság október közepére tüzte ki.

HOROVITZ ZSIGMOND
könyvnyomdája
Piacz-utcza 12. sz. a.

KITÖRT a portugál forradalom

Mánuel királyt elfogták.

Világraszóló események történtek Portugáliában. A hosszan lappangó forradalom most kitört. Sokkal véresebben és iszonyubban, mint azt várni lehetett volna és sokkal vehemensebben, semhogy a forradalom leveréséről egyáltalában szó lehetne már. A lisszaboni királyi palotára kitüzték a köztársasági lobogót, Mánuel királyt elfogták és a forradalmárok egyelőre őrizet alá vették és egyszersmind kikialtották a köztársaságot. Lisszabont szakadatlanul bombázzák. A vér az utcákon patakban folyik. A portugál királyság a mai napon meghalt.

A forradalom kitöréséről és az eseményekről az alabbi táviratokban számolunk be:

Bombázzák Lisszabont.

Madrid, október 5.

A Fabra-ügynökség szigoru fentartással jelenti Santanderből, hogy egy német hajóról, mely Lisszabon előtt horgonyoz, jelentés érkezett, — melyszerint Lisszabonban kitört a forradalom. Hadihajók bombázzák a királyi palotát, melyre a forradalmárok kitüzték a köztársasági zászlót.

Mánuel királyt elfogták.

London, október 5.

Lapjelentések szerint Lisszabonban komoly zavargások törtek ki. — Az összes közlekedési összeköttetéseket elvágták. A távirózvezetékeket elpusztitották. Hir szerint Lisszabonban komoly harcok voltak és a republikánusok bizonyos sikereket értek el. Egy párisi jelentés szerint a „Mátin“ drótnélküli táviratot kapott, mely szerint Lisszabonban kitört a forradalom. A hadsereg és a flotta a forradalmiak pártjára állott. Hadihajók bombázzák a királyi palotát. — A lap jelenti továbbá, a forrás megnevezése nélkül, hogy Mánuel királyt elfogták.

Páris, október 5.

A forradalmárok valóságos harcban és véres utcai ütközésekben bevették a királyi palotát. Mánuel királyt foglyul ejtették és fogva tartják.

Páris, október 5.

A „Matin“ dróttalan táviratokat kapott, hogy Lisszabonban a forradalmárok hadihajókról bombázzák a várost. Az egész hadsereg a forradalmárok pártján van.

Lisszabont elzárták.

Berlin, október 5.

A „Berliner Tageblatt“-nak jelentik Párisból: A „Matin“ dróttalan táviratot kapott egy a portugál vizekben horgonyzó hajóról. Ezt a táviratot Santa Maria de la Merbe küldték és onnan továbbitották Párisba. A távirat következőleg szól:

> Lisszabonban kitört a forradalom. A városba nem lehet bemenni, mert a közlekedést eltiltották. A hadihajókról 2 órakor megkezdették a királyi palota bombázását. A szárazföldi hadsereg és a tengerészek egyrésze a forradalmárok pártján van. Részleteket e percben nem lehet megtudni.

Csaknem teljesen egyidejüleg az „Echo de Paris“ is hasonló szövegű táviratot kapott.

Don Carlos meggyilkolása.

Manuel királynak édesatyát Don Carlost és bátyját 1908. február 1-én gyilkolták meg Lisszabonban. Don Carlos a királynéval, a trónörökössel és Manuel herceggel (a most elfogott királylyal) Villa Viscosai kastélyából tért vissza Lisszabonba. A legforgalmasabb utcák egyikében, az Árzenál-utcában, egy sereg jóöltözetü férfi, kiket előzőleg senki sem vett észre, balfelől megtámadták a király kocsiját. Amikor a király kocsija a tér közepére ért, ott mint egy tizenöt ember állt bő köpenyben, melyek alól hirtelen karabélyokat rántottak elő és lőttek a királyi családra.

A király, akit két golyó ért, azonnal visszahanyatlott. Egy golyó a nyakába furódott és az ütőerét tépte szét. A trónörökös, kit öt golyó ért, anyjának a karjaiba hanyatlott. A tömeg rémülettel eltelve a szélrózsa minden irányában szétfutott. A rendőrség rávetette magát a támadókra, kik közül hármat lelőtt, a többit elfogták.

Don Carlos, akinek a testét négy golyó furta át, azonnal holtan esett össze. A trónörökös szintén halálosan megsebesült és csak néhány percig élt, mig Manuel infáns csak arcán és karján szenvedett jelentéktelen sebesüléseket.

Wacha Róbert modern tisztitó és műfestő intézete **megnyilt.**

II. Mánuel trónra-lépése.

Másnap a hivatalos lap rendkivüli kiadása II. Mánuel király következő proklamációját hozta:

„Egy aljas merénylet fiui és testvéri szivemet a legnagyobb keserüséggel tölti el. Tudom, hogy a nép osztja bánatomat és felháborodással és undorral gondol a borzalmas gyilkosságra, amely példátlanul áll a történelemben. Az alkotmány értelmében én vagydk hivatva a királyság sorsát intézni. Ennek megfelelően minden fáradozásomat a haza javának fogom szentelni és arra fogok törekedni, hogy a portugál nép szeretetét megérdemeljem. Esküszöm, hogy a katholikus vallást és a királyság integritását meg fogom védeni és az alkotmányt tiszteletben fogom tartani. Kijelentem egyuttal, hogy a jelenlegi miniszteriumot megtartani szándékozom. Lisszabon, 1908. február 1. II. Mánuel."

Országában azóta folytonos volt a zavargás és lázongás. Minduntalan összesküvéseket, bomba- és fegyverraktárakat fedeztek fel. A forradalmárok közül igen sokat összefogtak és börtönbe vetettek. A legnagyobb óvintézkedések, erőszak és cenzura mellett is egyre jöttek kerülő uton a táviratok, hogy forrong Portugália. Jöttek olyan táviratok is, hogy Lisszabon közvetlen a forradalom előtt áll. Az elfojtott elégedetlenség most hirtelen ujult és véres forradalomba lobbant, melynek következményei, már csak a szomszédos és ugyancsak forrongó Spanyolország miatt, teljesen kiszámithatatlanok.

A király fogoly, Lisszabont hadihajók bombázzák. II. Mánuel királysága idejutott 1908. február 1-a óta.

Mit mond a forradalom vezére?

Páris, október 5.

A portugaliai republikánusok itt időző vezére Magelhaes Lima a „Matin" előtt a következőket jelentette ki:

A forradalom nem lep meg bennünket. Régóta hirdettük, hogy kikerülhetetlen és reméltük, hogy a kormányforma megváltozása rendben és nyugalomban, főképpen a szabadon kifejezett népakarat folyamányaképp fog végbemenni. A hatalom birtokosainak makacssága és elvakultsága okozta, hogy az események máskép alakultak.

Többfelől azon a véleményen vannak, hogy Bombarda elmegyógyintézeti igazgatónak és republikánus képviselőnek egy elmebeteg tiszt által történt megöletése inditotta a republikánusokat arra, hogy a forradalomra megadják a jelt.

Páris. október 5.

A „Matin" drótnélküli táviratban értesült, hogy a királyt és legközelebbi környezetét hajóra tették és Angliába szállitják, ahol Anglia Mánuelnek oltalmat ad, de Portugalia ügyeibe nem avatkozik.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél és hurutos bántalmaknál kitünő hatásu.
Természetes vasmentes savanyuviz.
Kapható ásványviskereskedésekben és gyógyszertárakban.
SOHULTES ÁGOST Szinye-Lipócai Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudolfrakp. 8.

Szőkéék nem békültek ki.

Szőke a szanatóriumban van.

A mai lapok mind azt hozzák hirül, hogy dr. Szőke Jenő kibékült a feleségével és hogy a kibékülés után nyomban elutaztak Velencébe — nászutra.

Ez a hir nem felel meg a valóságnak. Szőkéék még most sem békültek és egyáltalában nem utaztak együtt Velencébe.

Egy esti lap munkatársa tegnap a déli órákban találkozott a Dohány-utcában Szőke Jenőnével és nővérével, Salzernével. Mind a ketten „grande toiletteben" voltak.

— A templomban voltunk! — magyarázta Szőkéné.

— A templomban?

— Igen. Nemcsak azért, mert ujév van, hanem azért is, mert nálunk a zsidóknál az a szokás, hogyha valamely nagy veszedelemből kimenekülünk, hát elmegyünk a templomba a legközelebbi ünnepen és hálát adunk érette az Egek Urának.

— E szerint imádkozott?

— Igen, imádkoztam és megköszöntem a jó Istennek, hogy oly kegyelmes volt Jenő iránt . . .

Munkatársunk figyelmeztette Szőkénét a lapok hireire. Szőkéné igen haragos lett.

— Óh, istenem — kiáltotta a haragtól pirosan — mi mindent irnak rólunk az ujságok. Nászut . . . Velence . . . Elutazás . . . Hibékülés . . . Szó sem igaz! Hiszen láthatja, itt vagyok Budapesten és nem Velencében.

A férjem egy szanatóriumban van és sajnos, még nem békültünk ki. Oh, pedig mennyire szeretnék . . . És remélem, hogy a jó Isten meg fogja hallgatni imámat és felém forditja megint Jenő szivét . . . Vétkeztem, igen nagyot vétkeztem, de nem bünhödtem meg-e érte? Aztán meg az a tortura, amit az ujságok elszenvedtetnek velem, velünk . . . A hirlapiró urak, mikor hozzánk jönnek, azt mondják, hogy a legtisztább részvét és jóindulat vezeti őket — az ujságban pedig olyan cikkeket irnak rólam, a melyek tele vannak irányomban való rosszindulattal.

Miért bántanak, Miért kinoznak... Nem vétettem én nekik! Csak arra kértem őket, ne irjanak rólunk semmit, hagyjanak bennünket, ne zaklassanak, elég volt. Némelykor azt hiszem, hogy meg kell őrülnöm, mikor látom, hogy a nyilvánosság folyton kutatja minden lépésünket, minden mozdulatunkat. Gondoljátok, hogy meghaltam . . .

Itt könyek gyültek a szegény asszony szemébe és alig hallhatóan rebegte:

— Talán jobb is lenne . . .

Salzerné vigasztalta nővérét, hogy majd jóra fordul még minden.

Zsufolt népiskolák.

A csapókertiek panaszai.

Debrecen város közigazgatási bizottságának ülésén a tanfelügyelő jelentésének kapcsán szóba került a csapókerti lakosok ama régi panasza, hogy a gyermekek a csapókerti kétosztályos iskolában többé el nem tudnak férni.

Az ügyet Tüdős János dr tette szóvá s most már valószinü is, hogy a dolog valamilyen formában megoldást talál.

Az ülésről e tárgyra vonatkozó tudósitásunk a következő:

Csánky Viktor tanfelügyelő jelentése szerint Balogh Ferenc és Rátonyi Lajos okleveles tanitókat kinevezte a miniszter.

A miniszter elrendelte, hogy az állami iskolai felvételi dijak ifjusági könyvtárakra nem forditott része addig is, mig a tanitói könyvtárak katalógusa ki nem adatik, gyümölcsözőleg kezeltessék.

Az árvaházban 2 fiu vörhenyben megbetegedett. Azonnal intézkedtek, hogy a tanitói árvaházból a betegek elkülönittessenek. Ez idő szerint az árvaházban 87 fiu és 85 leány van.

A tanfelügyelő ezen jelentése után Tüdős János dr szólalt fel és a következőket mondotta:

Debrecen városa kezdettől fogva nagy áldozatokat hozott a népoktatásért, de mégsem kielégitő a helyzet. A csapókertből panaszok hangzanak, hogy az ott rendszeresitett két osztály annyira tulzsufolt, — hogy egyikbe-egyikbe 100-nál többen járnak.

Ez az állapot a törvény szerint semmiesetre sem engedhető meg, mert a törvény egy tanerőre 60, legfeljebb 80 tanulót ir csak elő. Ez az állapot oly abnormis, hogy ezt továbbra is igy hagyni nem lehet.

Az iskolaszék a lakosok panaszára intézkedett is, hogy a csapókerti tanulók közül 25--30 a csonka-utcai iskolába járjon, — de ez sem segitett a dolgon.

A lakosok most ujabban kérik, hogy párhuzamos osztályokat állitson fel és erre vonatkozólag a szükséges helyiségeket bérelje ki.

És tényleg az egyháznak, mint iskolafenntartó közegnek intézkedni is kell s esetleg igénybe kell venni a szükséges államsegélyt.

Azt az inditványt teszi tehát, hogy az iskolafenntartó a helyiség és a tanerő kérdést megoldani akarván, vegye igénybe az államsegélyt, mert ha ezt nem teszi, a városnak kell segiteni a helyzeten.

Csánky Viktor előadja a Tüdős János dr előterjesztését, csak némi inditványt fűz ahoz.

Igaz, hogy a csapókerti iskola tultömött és föltétlen rajta van, hogy a helyzeten segitsenek. Jártak nála a csapókerti szülők és elpanaszolták, hogy az iskola szük és szükség van arra, hogy azt kibővitsék, mert a tanulók sokan vannak.

Ő annak idején meg is kereste az egyházat s ott azt a választ kapta, hogy intézkedni fognak, még pedig ugy, hogy a csapókerti iskolát megszüntetik, illetve kiviszik a Csonka-utcába. Ez azonban még nem történt meg.

Helyesli az inditványt, de mivel az iskolaügy az egyháznak a belügye, azt az inditványt teszi, hogy bizzák az egyházra, hogy a helyzeten változtasson, esetleg az államsegélynek az igénybevételével is.

Az inditványt elfogadták.

UJDONSÁGOK

— **Az uj pénzügyigazgató a bizottságokban.** Debrecen város közigazgatási bizottsága mai ülésén az eltávozott Fauszt Elek helyére Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgatót a fegyelmi választmányba és az utadó fölszólamlási bizottságba választotta be.

— **Uj postahivatal.** A rohamosan fejlődő Csapókert lakossága egy ma beadott kérésben azt kérte a tanácstól, hogy pártolja ama kérésüket, hogy a Csapókertben postahivatalt állitson föl az állam. A Csapókertben mintegy 6000 ember lakik és igy a kérés nagyon is indokolt.

— **Női és férfi** gallérok, nyakkendők Vidánál, városház.

— **Debrecen népesedése.** A város közigazgatási bizottságának mai ülésén Tüdős Kálmán dr. főorvos a következő statisztikai adatokat jelentette be. Született összesen 128 fiu és 105 leány és pedig a fiuk közül református 87, róm. kath. 31, gör. kath. 4, izraelita 5, egyéb 1, a leányok közül református 75, róm. kath. 18, gör. kath. 3, gör. kel. 3, izraelita 4, egyéb kettő. Meghalt összesen 59 férfi, 62 nő. Házasságra lépett 37 pár, ref. 17, r. kath. 4, izr. 4, vegyes 12. A közkórházban a beteg forgalom a következő: szeptemberről átjött 270 beteg, ujabban fölvettek 352, kibocsátottak 323 beteget, meghalt 15, ápolás alatt maradt 284.

— **Ülés a városnál.** Debreczen város gyámügyi felebbviteli bizottsága ma délután öt órakor a közigazgatási bizottság ülése után ülést tartott, amelyen több felebbezést intéztek el. Az ülésen Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt jelen voltak: Magoss György dr. főügyész, Bészier Károly árvaszéki elnök, Csanak János, Fejér Ferenc dr., Márk Endre és Tüdős János dr.

— **Segély a rabsegitő egyesületnek.** A főmérnök ma bejelentette a tanácsnak, hogy a rabsegitő egyesületnek munkás pihenő házak épitésére tizezer darab téglát adtak ki.

— **Kérelem a városhoz.** A hajdusámsoni református egyház azt kérte Debrecen város tanácsától, hogy számára 28 öl tüzifát adjon a város kedvezményes áron.

— **Az utcák locsolása.** A város közigazgatási bizottságának ülésén Fejér Ferenc dr. bizottsági tag szóvá tette, hogy az utcák locsolását terminushoz kötötten végzik s igy előfordult, hogy a szárazabb napokon rettenetes nagy por volt. Kért azirán is intézkedést, hogy a csatorna épités munkálatainál kikerült büzös-anyagu és régi téglák fertőtlenitése iránt intézkedjék a hatóság. A bizottság helyeslőleg vette tudomásul a fölszólalást s az intézkedéseket az illetékes hivatalok utján megtéteti.

— **Október 6.** A 13 aradi vértanu emlékezetére rendezett ünnepi előadás müsora Gazdy Aranka betegsége miatt következőleg változott: I. Ünnepi nyitány. II. A tizenhárom. Alkalmi költemény. Irta Váradi Antal, szavalja Pataki József. III. Az aradi sikon. Gyász himnusz, szövegét és zenéjét irta Dóczy József, énekli Torma Zsiga. Végül II. Rákóczi Ferenc fogsága kerül szinre, a cimszerepben Thuri Elemérrel.

— **A gazdasági iskola.** Debrecen városa már régen foglalkozik a tervvel, hogy a második gazdasági ismétlő iskolát fölépitteti. El is készültek a tervek, de a költségeket a közgyülés soknak tartotta s ezért a mérnöki hivatalt ujabb tervek és költségvetés készitésére utasitotta. Ez ujabb terveket és költségvetést most terjesztette be a főmérnök. Az iskola ez uj számitás szerint 95500 koronába kerül.

— **Glace** és kötött keztyük, harisnyák, esőernyők Vidánál.

— **Az uj barakkok.** A katonai parancsnokság értesitette ma Debrecen város tanácsát, hogy a régi barakokkal szemben épitendő uj barakkok módositott terveit elfogadta és azokhoz hozzájárul.

— **Véres szerelmi dráma.** Megrendito szerelmi dráma történt ma hajnalban Derecskén. Timár György endrődi lakos agyonlőtte a község egyik legszebb leányát, Kovács Vilmát. — A fiatalok régóta szerették egymást s a szerencsétlenségnek az volt az oka, hogy Timár, kinek bekellett vonulnia katonának, attól félt, hogy amig ő oda lesz, a leány máshoz megy férjhez. Hogy ennek elejét vegye, a leányt agyonlőtte, azután pedig maga ellen forditotta a gyilkos revolvert. A leány azonnal meghalt. Timár állapota is igen sulyos, de nem életveszélyes. Mihelyt felépül, letartóztatják.

— **Remek** kézitáskák, arcfátylak, övek Vidánál.

— **Kolerariadalom a vasuton.** Nagy riadalmat okozott ma a nagy állomás III-ik osztályában egy koleragyanus megbetegedés. Ványócski Józsefné Haláp-utca 96. szám alatti lakos délután 3 órakor hirtelen rosszul lett. Hányt és gyomorgörcsei voltak. Az állomásról rögtön értesitették a rendőrséget, mire az a városi t. faorvossal rögtön megjelent a helyszinen. Az orvosi vizsgálat megállapitása szerint csak a gyomorromlásnak a jelenségei voltak megállapithatók. Az asszonyt megfi gyelés alá vették.

— **Uj aszfaltozások.** A József királyi herceg-utca l kosai azt kérték, hogy az utca egyes részeit, amelyek a rendezés folytán még burkolás nélkül vannak, a tanács aszfaltoztassa be. A kérést legközelebb fogják tárgyalni.

Hunnia képei szépek!
Hunnia képei olcsók!
Hunnia képei tartósak!
Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben.
Hunnia müterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKAN az utcai oldalon van.
Hunnia modern berendezésü és fényképeszeti müterem.

— **A főiskolai tápintézet** az ételmaradékot és hushulladékot értekesiteni akarván, felszólitja mindazokat, akik azt bérelni akarják, árajánlattal jelentkezzenek a főiskolai háznagyi hivatalban. Ugyszintén mindazok, akik a tápintézet krumpli-, zöldség- és káposztaszükségletének ellátására ajánlatot kivánnak tenni.

— **Az ingyenes népoktatás.** A napilapokban megjelent már az ingyenes népoktatásra vonatkozó végrehajtási rendelet, amelyet még szeptember 27-én bocsátott ki a miniszterium. A közigazgatási bizottság mai ülésén szóba került ez a dolog, mert föltünt, hogy az ügy még nem jutott a közigazgatási bizottság elé. Kiderült azonban, hogy a miniszteriumból még nem is érkezett meg a rendelet, amely pedig a református egyházra, mint nagy iskolaföntartóra nézve rendkivül fontos, mert e rendeletnek kell intézkedni ama kárpótlásról, amelyet a református egyháznak az elvesztett tandijak ért kapnia kell,

— **Őszi ujdonságok**, u. m.: lyoni sima selymek, szalagok, csipkék, diszek Vidánál, Városház.

TÁVIRATOK.

Magyar miniszterek Bécsben.

Budapest, október 5. Ma reggel 7 órakor Bécsbe érkezett Székely Ferenc igazságügyminiszter és a Magyar Házban szállott meg. Kilenc órakor az igazságügyminiszter és Hazai honvédelmi miniszter fölkeresték gróf Khuen-Héderváry miniszterelnököt, hosszabb ideig tanácskoztak vele. Délután ideérkezik Budapestről Lukács László pénzügyminiszter is. A délután folyamán a holnapi közös miniszteri értekezleten résztvevő osztrák és magyar szakminiszterek között előzetes tanácskozás lesz. Délelőtt báró Bienerth osztrák miniszterelnök leadta névjegyét a magyar miniszterelnöknél.

A kolera.

Budapest, október 5. A kolera, ugy vehető, megszünt Budapesten. Mindennap beszállitanak ugyan a Szent Gellért kórházba egy-két gyanus embert, de ezekről kiderült, hogy vagy részegek, vagy gyomorhurutjuk van, de nem kolerások. Most hat embert figyelnek meg a Szent Gellért-kórházban, de ezeket is lassankint ki-kibocsájtgatják. Tegnap délután egy uj beteget vittek be a Szent Gellért-kórházba a Futó-utca 45. számu házból. Erről is azt hitték, hogy kolerás, pedig csak vérhasa és láza van.

A Haverda-per felujitása.

Budapest, október 5. A hires, botrányokba fuladt Haverda-pernek holnap, csütörtökön lesz a felujitása a budapesti esküdtbiróság előtt. A Kuria tudvalevőleg megsemmisitette a szegedi esküdtszék itéletét a hirhedt Jánossy-féle memoárok felolvasásának az elhagyása miatt. Most ez alapon és egész széles körben indul meg a tárgyalás.

Végkiárulás.

Csak rövid ideig.

Az üzlet áthelyezése miatt **végeladás férfi-, női- és gyermekcipőkben, kalap- és férfi-divat cikkekben.** Minden áron alul adatik el.

Glück Ede

a Kistemplommal szemben. Barak.

Budapesti gabonatőzsde.

(Esti zárlat.)

Budapest, okt. 5.

A tőzsde a mai napon zárva volt.

Felelős szerkesztő: PÓSCH DEZSŐ.

o A o

DEBRECZEN

o szerkesztősége és kiadóhivatala o

Piac-utca 12. sz.

Telefon 330. **Egyház-tér felől.** Telefon 330.

Olcsó Irógépek!

Minden rendszerüek kitünő állapotban, jótállással adatnak el.

„MERKUR"

összes rendszerü **irógépek müszaki vállalat cégnél. Specziális javitó mühely!**

Adler

elsőrangu gyártmány, teljesen látható irásu és legnagyobb átütő képességü

IRÓGÉP

Kizárólagos képviselet: Debreczen ás Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerü **iró- és sokszorositó gépekhez!**

COPYING OFFYCE gépiró, másoló és sokszorositó iroda. Telefon 5—40.

Debrecen, Arany János-utca 2.

Bejárat a II-ik kapun.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknél a **legkitünőbb házi szer a**

Hollandi GYOMORCSEPPEK

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában

Debrecen.

URSUS

a legtökéletesebb rendszerü

BORSAJTÓ

Tányéros sajtók nagyraktára.

a 3-IK erőáttétellel felülmulja minden más szerkezetü sajtó nyomóképességét, ACÉL-csavar és keretszerkezettel. a must vasrészekkel nem érintkezik, miáltal a bor megfeketedését kizárja a törköly egydarabban kivehető. — Képes árlap pincefelszerelési cikkekről és borsajtókról ingyen és bérmentve.

Tóth Gyula Debreczen.

Értesités.

Van szerencsém a t. vevőközönségnek b. tudomására hozni, hogy egy nagyobb cipőtermelő cég összes készitményének átvételére magamat lekötöttem, minek folytán üzletem forgalmának tetemes megnagyobbitása céljából az üzletemben kapható **cipőknek** árait ezideig még nem létező alacsonyra szállitom le.

Ezt bebizonyitólag néhány kelendőbb cipőfajoknak árait következően ismertetem:

I-a Női Boxbőr füzős és cuggos cipők páronként . . frt **3.75**-től
I-a Női Boxbőr gombos cipők páronként . . frt **4.00**-től
I-a Női Chevro füzős és cuggos cipők páronként . . frt **4.25**-től
I-a Női Chevro gombos cipök páronként . . frt **4.50**-től
I-a Férfi Chevro és boxcipők füzős és cuggos . frt **4.50**-től
I-a Fiu Chevro és Boxcipők füzős és cuggos . . frt **3.50**-től
I-a Fiu Borjubőr és Boxcipők füzős és cuggos . frt **2.60**-tól

Tisztelettel

Neumann Testvérek-cég

tulajdonosa:

Neumann Mór

a Tisza-palotában.

Házlebontás miatt mélyen leszállitott arak!

Telefon 330. **Alapittatott 1901-ben.** **Telefon 330.**

Horovitz Zsigmond papirkereskedése

Debreczen, Piac-utcza 12. szám (Stenczinger-ház)

Minden iskolában érvényes

füzeteket
rajzeszközöket
vonalzókat
rajztáblákat
rajztömböket

A fényképezést kedvelők részére raktáron tart:

Fényképező **képeket lábakat rámákat**

Fényérzékeny **lemezeket papirokat**

előhivó, aranyfürdő, fixáló szereket és egyéb eszközöket.

Amateur-kartonok nagy vlasztékban.

A Kereskedelmi Iskolákban szükségelt összes füzetek, rovatolt papirok legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban.

Modern Czimfestszeti műterem.

BURAY IMRE

DEBRECZEN, Hatvan-utca 6. sz.

Több évi külföldi gyakorlatom után ké szitek izléses cégtáblákat minden anyagra. Ugyszintén heraldikailag teljes hű cimereket és minden e szakmába vágó munkákat. —

Olcsó ár! Elsőrendü kivitel!

Padló lakk!

legolcsóbb beszerzési forrása

a

Festék királynál

Hatvan-utca 8. sz.

Telefon 205. szám.

Női ruhaszövetek

az őszi és téli idényre, valamint **flanelek, barchetek, fekete és szines selymek, bársonyok, gyönyörü ruhadiszek.**

Francia P. D. jegyü füzők, arczfátyol, divatszövetek, gyöngy- és bőr disztáskák, menyasszonyi selymek, koszoruk és fátyolok

legolcsóbb **szabott árban!**

Szabó Lajos Fiai

divat-, vászon- és szőnyeg raktára

DEBRECEN, Rózsa-utca 1. sz.

Alapittatott 1842. évben.

Apró hirdetések.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

10 KRAJCÁR egy iskolai könyv bekötése Horovitz Zsigmond papir, iró- és rajzszer- kereskedésében. Debrecen, Piac u. 12.

ELADÓ homoki óbor és ujbor Szabó István városi adópénztárosnál.

UJSÁGPAPIROS kilónként eladó lapunk kiadóhivatalában, Piac-utca 12. Egyháztér felől.

CZIMBALOMÓRÁKAT ad jutányos árért Lápossy Hegedüs Sarolta okleveles cimbalomtanitónő. Darabos u. 25. sz. a.

KÉT FIATAL ember teljes ellátásra elfogadtatik. Darabos-utca 25.

Vendéglő.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a **Csapó-utca 17.** szám alatt levő

Korona vendéglő

vezetését átvettem.

Hosszu éveken át szerzett tapasztalataim felhasználva, mindent elkövetek, hogy tisztelt vendégeim megelégedését megnyerjem.

Kitünő magyar konyha. — Tisztán kezelt fajborok.

Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Kisebb és nagyobb társasebédek és vacsorák rengezését elvállalom és e célra külön helyiséget bocsájtok rendelkezésre.

Szives pártfogást kér kiváló tisztelettel

TÓTH LAJOS

vendéglő vezető.

Globin

a legjobb és legfinomabb cipőcrém

Fritz Schulz jun. R.-T. Berlin

Ki ismeri Ki szereti

a bécsi kis kenyereket,

mit odaát **Anker** és **Kronen kenyér**nek neveznek. Nálunk e zamatos kis kenyérkéket

Korona-különlegességnek

hivják s valóban nevéhez méltón

izletes, jó kis kenyérkék.

Kapható és megrendelhető eredeti gyári árban a **Korona kenyérgyár** összes lerakataiban, nagy **20** kr., kicsi **10** kr.

Kérjen mindenütt Korona-kenyeret,

Király-kenyeret, félbarnát, fehér kenyeret, de csak Korona-kenyeret,

Megnyilt

KORONA kenyérgyár

kézi raktára

a Vargakertben (gyártelep), hol mindenkor kapható a friss **Korona-kenyér.**

Ugyanott kapható saját őrleményü

rozs- és buza-KORPA

olcsóbban, mint bárhol.

Tóth Gyula

vasnagykereskedő

Debreczen, Piac-utcza 20. zzám, városháza épületében

Legnagyobb raktár Budweiszi **Porcellán** és hazai gyártmányu

„METEOR" folyton égő kályháhban.

Vasbutorokban gyermek ágyak, kocsik, fürdőkádak.

Konyha felszerelésekben.

Berakott és vaslemez takaréktüzhelyek.

„URSUS" borsajtókban.

Szerszámok, minden iparághoz. Épitési vasalások, vasgerendák. **Fegyverek** és vadászati felszerelési cikkek különlegességi raktára. **Lőpor áruda.**

Árlap ingyen és bérmentve. Telefon 29. sz.

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, Debreczen, Piac-utca 12. (Stenczinger-ház.) Telefon3